

EUROOPA KOHTU OTSUS

6. mai 1982*

[...]

1. Euroopa ühendused – Omavahendid – Summad, mida ei oleks pidanud maksma – Kordumine – Riigisisese õiguse kohaldamine – Tingimused ja piirid

2. Põllumajandus – Turgude ühine korraldus – Teraviljad – Denaturaliseerimislisatasud, mida ei oleks pidanud maksma – Liikmesriigi õiguse kohaldamine – Tingimused

[...]

Kohtuasjas 54/81,

mille esemeks on EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule Maini-äärses Frankfurdis asuva Verwaltungsgericht'i esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

firma Wilhelm Fromme, asukoht Salzgitter,

ja

Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung, asukoht Maini-äärses Frankfurdis,

eelotsust EMÜ asutamislepingu mõningate õigusnormide ja ühenduse õiguse mõningate põhimõtete tõlgendamise kohta, et eelotsusetaotluse esitanud kohtunik saaks teha otsuse nende õigusnormide ja põhimõtete kokkusobivuse kohta föderaalse toidu-, põllumajandus- ja metsandusministri 8. augusti 1968. aasta määruse (teravilja denaturaliseerimislisatasu kohta) (Bundesanzeiger nr 148, 10.8.1968, lk 1) artikli 11 lõikega 1,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees O. Due, kohtunikud A. Chloros ja F. Grévisse,

kohtujurist: P. VerLoren van Themaat,

kohtusekretär: H. A. Rühl, peametnik,

---

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Maini-äärses Frankfurdis asuv Verwaltungsgericht esitas 5. veebruari 1981. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse sama aasta 11. märtsil, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule kolm eelotsuse küsimust EMÜ asutamislepingu mitme õigusnormi, ühenduse mõningate õiguspõhimõtete ning nõukogu 21. aprilli 1970. aasta määruse nr 729/70 (ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta) (EÜT L 94, lk 13) artikli 8 lõike 1 tõlgendamise kohta, et see kohus saaks teha otsuse nende õigusnormide ja põhimõtete kokkusobivuse kohta 14. veebruari 1973. aasta määrusega (millega kohandatakse eeskirju ühiste turukorralduste rakendusmäärustes sätestatud huvide valdkonnas) (*Bundesanzeiger* nr 34, 17.2.1973) muudetud föderaalsete toidu-, põllumajandus- ja metsandusministri 8. augusti 1968. aasta määruse (teravilja denaturaliseerimislisatasu kohta) (*Bundesanzeiger* nr 148, 10.8.1968, lk 1) artikli 11 lõikega 1, millega nähakse ette intresside võtmine föderaalelarve huvides denaturaliseerimislisatasudelt, mida poleks pidanud maksma.

2. Need küsimused esitatakse vaidluse raames, mille poolteks on üks Saksamaa põllumajandussaadustega kaupleja, ettevõtte Wilhelm Fromme, ning Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung (Põllumajandusturgude Korralduse Föderaalamet, edaspidi „BALM“), kes nõudis esimeselt, et see tagastaks nõukogu 27. juuni 1967. aasta määruses nr 172/67 (millega kehtestatakse planeeritava nisu ja rukki denaturaliseerimise üldeeskirjad) (EÜT, lk 2602) ettenähtud pehme nisu denaturaliseerimislisatasud, mille puhul on kindel, et neid poleks pidanud maksma. BALM nõudis ettevõttelt Fromme eraldi otsustega eespool nimetatud määruste alusel intresse, mis arvutati alates lisatasu maksmise päevast kuni tagasimaksmise päevani määraga, mis oli 3% kõrgem kui Saksamaa Föderaalpanga diskontomäär ning igal juhul vähemalt võrdne 6,5% ga. Pärast tema kaebuse tagasilükkamist esitas ettevõtte nende viimaste otsuste peale hagi Verwaltungsgericht'ile.

3. Selle kohtu esitatud küsimused on sõnastatud järgmiselt.

„1. Kas Euroopa Majandusühenduse asutamislepinguga on kooskõlas see, kui Saksamaa Liitvabariik võtab denaturaliseerimislisatasudelt, mida poleks pidanud maksma, intresse, mis arvutatakse alates lisatasu maksmise päevast kuni tagasimaksmise päevani määraga, mis on 3% kõrgem kui Saksamaa Föderaalpanga diskontomäär ning igal juhul vähemalt võrdne 6,5% ga, ilma et mõne ühenduse õigusnormiga oleks talle selleks õigust antud?

2. Kas eitava vastuse korral:

lubab nõukogu 21. aprilli 1970. aasta määruse nr 729/70 (ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta) (EÜT L 94, 28.4.1970, lk 13) artikli 8 lõige 1 Saksamaa Liitvabariigil võtta niisuguseid intresse, nagu on kirjeldatud esimeses küsimuses?

3. Kas jaatava vastuse korral:

on olemas mingi muu ühenduse õigusnorm või ühenduse õiguse üldpõhimõte, millest niisugune õigus tuleneb?“

4. Nendele küsimustele vastamiseks, mida peab käsitlema koos, tuleb meenutada, et tundes kahetsust eri liikmesriikide ettevõtjate ebavõrdse kohtlemise üle, mida niisugune lahendus võib kaasa tuua, on Euroopa Kohus korduvalt otsustanud, et vaidlused, mis käsitlevad nende ühenduse õiguse järgi makstud summade tagasisaamist, mida poleks pidanud maksma, tuleb lahendada liikmesriikide kohtutes nende riigisisese õiguse kohaselt, sest ühenduse õigusega ei ole seda valdkonda reguleeritud. Eelkõige peavad liikmesriikide ametiasutused lahendama kõik niisuguse tagasisaamisega kaasnevad küsimused, näiteks intresside maksmise.

5. Eespool nimetatud määruse nr 729/70 artikkel 8, milles on nähtud ette, et liikmesriigid võtavad riigisiseste seaduste, määruste ja haldusaktide kohaselt meetmed, mis on vajalikud nõuetevastase tegutsemise või hooletuse tagajärjel kaotatud summade tagasisaamiseks, kinnitab seega ainult erikohustust, mis on liikmesriikidel juba EMÜ asutamislepingu artiklis 5 kehtestatud koostööpõhimõtte alusel.

6. Oma eespool nimetatud kohtupraktikas on Euroopa Kohus siiski piiranud nii sõnaselget riigisisesele õigusele viitamist, mis sisaldub määruse nr 729/70 artiklis 8, kui ka mõttest tulenevat viitamist, mille vajadust on ühenduse õigusnormide puudumise tõttu tunnistanud. Niisiis ei tohi riigisisese õiguse kohaldamine kahjustada ei ühenduse õiguse kohaldamisala ega tõhusust sellega, et muudab nõuetevastaselt saadud summade tagasisaamise peaaegu võimatuks. See ei tohi ka siduda seda tagasisaamist tingimuste või viisidega, mis on ebasoodsamad kui need, mida kohaldatakse samasuguste puhtalt riigisisest laadi menetluste suhtes, ning liikmesriigi ametiasutused peavad selles valdkonnas tegutsema sama hoolikalt nagu siis, kui nad jõustavad vastavaid riigisiseseid õigusakte, et vältida ühenduse õiguse tõhususe igasugust kahjustamist.

7. Kehtestades viitamise suhtes need piirid, otsustas Euroopa Kohus seoses suhetega menetlustega, mille eesmärk on lahendada sama tüüpi, kuid puhtalt riigisisesed vaidlused, et riigisisest õigust tuleb kohaldada viitamise alusel mittediskrimineerivalt nende menetluste suhtes. Kirjeldatud mittediskrimineerimise nõue eeldab ka, et kohustused, mis on kehtestatud riigisiseste õigusaktidega ettevõtetele, kellele on nõuetevastaselt tehtud ühenduse õigusel põhinevaid rahalisi soodustusi, ei tohi olla rangemad kui need, mis on kehtestatud ettevõtetele, kellele on tehtud samasugused riigisisesel õigusel põhinevad soodustused, eeldades siiski, et mõlemad soodustuste saajate rühmad on võrreldavas olukorras ning järelikult ei saa erinevat kohtlemist objektiivselt põhjendada.

8. Et oma praeguses arengujärgus ei ole ühenduse õiguses ühtegi eeskirja nende denaturaliseerimisliisatasude tagasisaamiseks, mida poleks pidanud maksma, eelkõige sellist, mis käsitleks küsimust, kas niisuguse tagasinõudmise puhul on tarvis võtta intresse, tuleneb eelnevast, et eespool näidatud piirides on ühenduse õigusega kooskõlas see, kui liikmesriik võtab oma riigisisese õiguse alusel intresse, mis kantakse tema oma eelarve tuludesse seetõttu, et puuduvad eeskirjad, mis näeksid ette nende maksmise ühenduse vahenditesse.

9. Isegi kui niisuguste intresside võtmist nagu need, mida kirjeldab Verwaltungsgericht, ei saa pidada ei ühenduse õiguse kohaldamisala ega tõhusust kahjustavaks, võib liikmesriigi kohtul olla vaja arutada küsimust, kas nende intresside võtmine on kooskõlas eespool kirjeldatud mittediskrimineerimise nõudega.

10. Seega tuleb eelotsuse küsimusele vastata nii, et ühenduse õiguse praeguses arengujärgus on see ühenduse õigusega kooskõlas, kui liikmesriik võtab oma riigisisises õiguses sätestatud eeskirjade alusel intresse ühenduse denaturaliseerimislisatasudelt, mida poleks pidanud maksma, tingimusel, et need eeskirjad ei tekita neid tasusid saavate ja võimalikke samasuguseid puhtalt riigisisest laadi soodustusi saavate ettevõtjate objektiivselt põhjendamata erinevat kohtlemist.

Kohtukulud

11. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Saksamaa Liitvabariigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata; et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (teine koda),

vastates Maini-äärses Frankfurdis asuva Verwaltungsgericht'i 5. veebruari 1981. aasta määrusega esitatud eelotsuse küsimustele, otsustab:

Ühenduse õiguse praeguses arengujärgus on see, kui liikmesriik võtab oma riigisisises õiguses sätestatud eeskirjade alusel intresse ühenduse denaturaliseerimislisatasudelt, mida poleks pidanud maksma, tingimusel, et need eeskirjad ei tekita neid tasusid saavate ja võimalikke samasuguseid puhtalt riigisisest laadi soodustusi saavate ettevõtjate objektiivselt põhjendamata erinevat kohtlemist, ühenduse õigusega kooskõlas.

Due

Chloros

Grévisse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 6. mail 1982. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

Teise koja esimees

kohtusekretäri korraldusel

O. Due

J. A. Pompe,

vanemametnik